

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי חיים פינטו זיע"א

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

משכיל לדוד

ירידת הנשמה לעולם

ולכן הוריד הקב"ה את התורה לעולם הזה מהעולם שכולו אמת, כדי שלא יאמר אדם עברתי על דברי התורה משום שאינה אמת כיון שניתנה בעולם של שקר, לכן הורידה הקב"ה מעולם הבא שהוא עולם האמת, ועל ידי נתינת התורה ירדה האמת מהעולם הבא לעולם הזה, ומשום כך על ידי לימוד התורה אפשר להתגבר על השקר.

מובא בגמרא (יומא לה, ב) שג' אנשים באים לפני הקב"ה, עשיר, עני, ויפה תואר, ושואלם הקב"ה מדוע לא עסקתם בתורה, וכי הייתם עניים יותר מהלל, או הייתם טרודים מהיצר יותר מיוסף וכו', שהם עסקו בתורה והתגברו על ניסיונות העולם הזה. אם כן מוכח שהתורה היא מעל העולם הזה וכמו שאמרו חז"ל (קידושין ל, ב) "בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין", נמצא שאף על פי שהתורה ירדה לעולם היא נשארה בקדושתה, ומונחת בקרן זוית וכל מי שרוצה יכול להשיג אותה (אבות ב, יב), ורק לתורה יש את הכוח לנתק את האדם מהבלי העולם הזה ולחבר אותו לדברים האמיתיים.

מסופר על הרש"ש מגדולי הדורות הקודמים שלא הבין פשט בדברי התוספות, לימים פגש אותו הנצי"ב זצ"ל והם השתעשעו בדברי תורה, וכששאל אותו מה הפשט בדברי התוספות השיבו הנצי"ב על אתר. כשראה הנצי"ב שהוא מצטער ובוכה על זה שלא הבין את התוספות, אמר לו שזכה להבין את התוספות משום שלמד תורה מתוך עניות וצער. ונראה שכאשר לומדים את התורה מתוך עושר ושלוה ומתוך תענוגי העולם, קשה להבין את התורה, כי העולם הזה הוא שקר.

וכך מצינו אצל רבי הקדוש, שלפני פטירתו הרים את עשר אצבעותיו כלפי מעלה ואמר שהם עדים שלא נהנה מהעולם הזה (כתובות קד, א), שאף שהיה עשיר גדול לא נהנה כלל מעושרו, כי ידע שהעושר הוא מעולם השקר.

ואמנם הקב"ה רוצה ליהנות את בריותיו ולכן ברא עושר, כדי שמהגשמיות יעבדו אותו, אך הצדיקים מקיימים בעצמם "קדש עצמך במותר לך", שאף שעל אחרים רבי לא הקפיד שלא יתענגו בעולם הזה, כמו שכתוב שצנון וחזרת לא פסקו מעל שולחנו, אך לעצמו לא התיר ליהנות, כי לגביז היה זה מותרות ותענוגות העולם. ומה שכתוב שלא פסק צנון מעל שולחנו, משום שצנון זה מלשון צינון שמצנן את היצר הרע. וכמו שרואים אצל ר' חנינא בן דוסא שניזון רק מקב חרובים (ברכות יז, ב), משום שידע שבכל דבר יש את השפעת היצר הרע, גם בדברים שנראים שהם לצורך האדם.

על ידי שהאדם עמל בתורה הוא הופך את השקר לאמת. כמו שכתוב (משלי ג, ו) "בכל דרכיך דעהו", שהאדם יכול לעבוד את ה' בכל דרך, באכילה, בשתייה, במנוחה ובשאר צרכי הנהגה, כשיעשה אותם לצורך עבודת ה' ולא לשם תענוג, גם הם ייחשבו חלק מעבודת ה'.

"ויאמר ה' אל אברם לך מוארץ וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך" (בראשית יב, א) יש מן המפרשים המבארים את הפסוק, שכוונת התורה היא לנשמה, דהיינו שזה ציווי לנשמה שתצא "מארצה" - מארצות החיים. "וממולדתה" - תחת כסא הכבוד. "אל הארץ אשר אראך" - אל העולם הזה. משום שהנשמה לא יכולה להתעלות בעולם האמת אלא בעולם הזה, ואומר לה הקב"ה, "ואעשה אותך לגוי גדול", שעל ידי שהנשמה נלחמת ביצר הרע היא בוראת עולמות ומתקנת תיקונים, ומוזה יש נחת לקב"ה.

ואמנם בתחילה הנשמה לא רוצה לרדת לארץ, כמו שאמרו חז"ל (אבות ד, כב) "על כורחך אתה חי", אך הקב"ה אומר לה, לך לך, להנאתך ולטובתך. שכל תיקון הנשמה הוא רק בעולם הזה, ואכן באמת מסיימים חז"ל ואומרים "ועל כורחך אתה מת", שאחרי שהנשמה רואה שההתעלות שלה היא על ידי מלחמת היצר בעולם הזה, היא מסרבת להיפרד מהעולם.

וכן כתב בספר 'מגן דוד' להרב המקובל רבי דוד פרץ זיע"א (ריש פרשת לך לך), והסביר בקצרה שכוונת הפסוק על הנשמה. וחשבתי להסביר את עניין החילוק בין עולם הזה לעולם הבא, שהעולם הזה נקרא עלמא דשיקרא (ראה פסחים ג, א), לעומת העולם הבא שנקרא עולם האמת.

ואולי באמת זאת הסיבה שהקב"ה הוריד את התורה שנקראת אמת מהעולם הבא לעולם הזה, ולא נתנה מיד בעולם הזה בבריאת העולם, משום שהתורה היא אמת ואי אפשר לתת אותה בעולם של שקר. כמו שמצינו אצל משה שעלה למרום וניצח את המלאכים ונתנו לו מתנות, ומלאך המוות גם כן נתן לו מתנה שגילה לו את סוד הקטורת (ילקוט שמעוני במדבר, רמז תשנב), ואף על פי שזה בעצם סתירה לתפקידו, שהיה על ידי סוד הקטורת יוכל משה למונע ממנו ליטול נשמות. אלא הביאור בזה כיון שזה עולם האמת, לא היה שייך אצלו שיקולים כאלו.

אך קשה מאוד כיצד ניתן לקרוא לעולם הזה עולם השקר, הלא הקב"ה ברא את האמת, וכמו שמצינו שחוטמו של הקב"ה אמת (שבת נה, א), וכיצד יתכן לומר שהקב"ה ברא עולם של שקר, הרי כל מידתו של הקב"ה היא אמת.

אלא נראה שאמנם העולם הזה הוא גם כן עולם של אמת, אך היצר הרע מצוי בעולם הזה, ובכוח היצר להפוך את האמת לשקר. וזוהי דרכו של היצר הרע להראות את השקר כאילו שהוא האמת, שאדם יכול לעמוד בתפילה לפני הקב"ה, שזה אמת, וראשו יהיה טרוד במחשבות זרות וזה שקר, וכן כשהאדם אוכל, האכילה מצד עצמה היא חלק מעבודת ה' כי מטרתה לתת כוח לאדם שיוכל לעבוד את ה', אך כשהאדם אוכל לשם תענוג נמצא שהוא חי בעולם השקר, וזוהי עבודת האדם בעולם, להפוך את עצמו משקר לאמת, וכל זה רק על ידי התורה הקדושה שקרויה אמת.

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות	5:19	5:33	5:25	5:39
------------	------	------	------	------

מוצאי שבת	6:30	6:32	6:30	6:32
-----------	------	------	------	------

רבינו תם	7:10	7:06	7:06	7:10
----------	------	------	------	------

הילולא דצדיקיא

- ח - רבי נחום מהורדנא
- ט - רבי שמעון שקאפ מח"ס 'שערי יושר'
- י - רבי רפאל אהרון בן שמעון מח"ס 'נהר מצרים'
- יא - רחל אמנו
- יב - רבי זאב וולף (תלמיד הבעש"ט)
- יג - רבי יהודה צדקה ראש ישיבת 'פורת יוסף'
- יד - רבי אברהם אלימלך הי"ד האדמו"ר מקרלין סטולין

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

האם אנחנו משועבדים לתורה?

"ואת הנפש אשר עשו בחרן" (בראשית יב, ה)

שני פירושים מביא רש"י לכך:

האחד, שהכניסן תחת כנפי השכינה; אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת הנשים, ומעלה עליהם הכתוב כאלו עשאום.

השני, בפשוטו של מקרא; עבדים ושפחות שקנו להם. עשו מלשון קנין.

אונקלוס מתרגם זאת בנוסח קצת שונה "וית נפשתא דשעבידו לאורייתא". כלומר שהמילה 'עשו' כוונתה ל'שיעבוד'.

סיפר הג"ר דב בעריש ווידענפלד זצ"ל, גאב"ד טשעבין:

פעם אחת אמר אדם להג"ר יהושע מקוטנא זצ"ל, בעל 'ישועות מלכו', שהוא בקי בסדר נזיקין. רבי יהושע רצה להעיר לו שעיקר העניין הוא לא רק הבקיות, אלא ההתמסרות לתורה. לכן פנה אליו בשאלה: האם יודע אתה מהו שיעבודא דאורייתא?

השיב לו האברך, בוודאי. ופרש בפניו את כל השיטות ופרטי הדינים שנוגעים לשיעבודא דאורייתא.

כאשר סיים להרצות את דבריו, אמר לו רבי יהושע: לא זאת היתה כוונתי. אני התכוונתי לדברי תרגום אונקלוס על הפסוק "את הנפש אשר עשו בחרן" - "וית נפשא די שעבידו לאורייתא". גם זהו שיעבודא דאורייתא, וגם את זה צריך לזכור.

לימים הסביר חתן הגאון מטשעבין הג"ר ברוך שמעון שניאורסון זצ"ל, את כוונת הדברים.

נתבונן מהו עניין שיעבוד? כאשר קרקע משועבדת לאדם, אפילו אם נמכרה פעמים רבות היא נשארת משועבדת לו. ולעתים להפך, יש לאדם קרקע והוא בעליה ללא פקפוק, בכל זאת אין לו שליטה עליה, כי היא משועבדת לאחרים.

הוא הדין בענין השיעבוד לתורה, יש מי שמשועבד לתורה ובכל רגע פנוי הוא עוסק בה. אמנם לפעמים הוא נאלץ להתעסק בצרכים אחרים, אבל במהותו הוא משועבד לתורה. הוא לא יסיח דעתו מהלימוד גם בעת התעסקות בדברים אחרים, ומיד כשיסתיימו טרדותיו הוא ישוב לתלמודו. כנגד זה ישנם אנשים שאמנם יושבים ולומדים במשך כל היום, אבל כל דבר קטן מוציא אותם מהלימוד. כל מאורע שמתרחש, הופך להיות עסק שלהם. כל סיפור של רכילות או מאורע הקורה בעולם או בפוליטיקה, הם עניינים התופסים אותם. בני אדם כאלה, אף על פי שהם יושבים ולומדים, אינם ראויים לתואר "משועבד לתורה".

בן תורה קודש לה

באחד הימים בא לפניי יהודי מניו יורק שבנו מחמדו חלה במחלה האיומה ר"ל ומצבו היה קשה מאד. בבואו לפניי ביקש היהודי שאתפלל על בנו ואזכיר את זכות אבותיי הקדושים לרפואתו.

עשיתי כבקשתו והתפללתי על בנו שיזכה לרפואה שלימה, ובחסדי שמים לאחר תקופה בנו הבריא מאותה מחלה ושב לאיתנו, לפיכך אמרתי ליהודי: **"כעת הקדש את בנך לה' יתברך, וקבל על עצמך שילד זה יהיה בן תורה!"**

היהודי שמע את דבריי, אולם קשה היה לו לקבל אותם, והוא אמר לי:

"כבוד הרב, הבה נעשה עסקה. הבן הזה שהוא חריף וממולח ילך לעסקים, ואת בני השני אקדיש לתורה".

אך אני התעקשתי והשבתי לו:

"אחוז בזה, וגם מזה אל תִּנְחַן ירך. בנך שקיבל את חייו במתנה יהיה בן תורה, ובנוסף יהיה גם איש עסקים!"

היהודי קיבל את עצתי וכיום בנו מתעסק אומנם במסחר, אך תורתו היא העיקר בחייו, ומלאכתו טפלה לכך. מידי יום הוא קובע עיתים לתורה במשך מספר שעות, וברוך ה' זכה כבר פעמיים לסיים את הש"ס כולו.

גם הבן השני צעד בעקבות אחיו והיניו בן תורה אמיתי שתורתו אומנותו, וכך זכה האב לרוות נחת יהודית אמיתית משני בניו.

תפילה מחוסר ידיעה

ימים ספורים קודם חג הפורים התקיימה שמחה גדולה בכלל האברכים השייך למוסדותינו בפריז.

אולם לפתע פתאום נכנס למקום השמחה האברך אוריאל הי"ו, הלומד באחד מהכוללים שבפריז. מראה פניו היה רע, וללא שהייה הוא ניגש אליי ופרץ בבכי גדול בדמעות שליש, מבלי יכולת להפסיק מבכיו, כשתוך כדי כך סימן לי בידו על ראשו.

כיון שכך, חשבתי שהוא מבקש לסמן לי על כאבי

במרה מפטירין

הפטרת השבוע:

"למה תאמר יעקב" (ישעיה מ, מא)

הקשר לפרשה: בהפטרה מדובר על אברהם אבינו ע"ה במלחמתו עם ארבעת המלכים, ככתוב: "מי העיר ממזרח צדק וקראהו לרגלו ייתן לפניו גויים" וגו', וענינה של מלחמה זו מתוארת בפרשתנו.

נצור לשונך

אין לחוש

תולה ארץ על בלימה

אם הוא רואה בחברו דברים הניכרים, שהוא רוצה להזיקו בגופו או בממונו, אפילו לא שמע עליו עד עתה דבר זה משום אדם, מכל מקום מותר לדרוש ולחקור אחר זה אצל אנשים אם מחשבתו להזיקו בענין פלוני ופלוני, כדי לידע איך להישמר ממנו, ואין לו לחוש, שעל ידי זה יסובב שיספרו בני אדם בגנותו.

מן האוצר
ממשנתו של מו"ד הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

כבודו של אברהם בהפצת שם ה' בעולם

"ויאמר ה' אל אברהם לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך. ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה" (בראשית יב, א-ב)

הקב"ה מצווה את אברהם ללכת מארצו, ובתמורה מבטיח הקב"ה לאברהם שיתן לו ברכה, עושר, ילדים, כבוד ופרסום, וששמו של אברהם יתהלך מקצה העולם ועד סופו. ולאור האמור יש לתמוה, וכי אברהם מחפש לעצמו פרסום ותהילה, הרי ברור לכל בר דעת שנפש הצדיק סולדת מכך, ואדם גדול כמו אברהם לא מחפש כבוד ותהילה. וביותר, אם הקב"ה מבטיח לאברהם כאלו ברכות גדולות ונצורות מהו הניסיון שבדבר, והרי זה היה אחד מעשרה ניסיונות שנתנסה אברהם (תנחומא לך לך פ"ג), ומה ניסיון יש בכך, אם השכר על כך רב מאוד.

ובסייעתא דשמיא זכיתי לכוון לדבריו של בעל ה'מגן דוד', אחד ממקובלי מרוקו האומר - שכל יהודי נברא בצלם אלוהים ונשמתו חצובה מן העליונים. אנו מברכים כל יום "שלא עשני גוי" ולכאורה אפשר לברך ברוך שעשני יהודי, הרי בברכה על דרך השלילה אנו עלולים להקים עלינו את חמת הגויים, ואם כן מדוע לא מברכים בלשון חיובית שעשני יהודי. ונראה לבאר, שישנו יהודי שמעשיו כשל הגויים, ואם יברך ברוך שעשני יהודי יוצא שברך ברכה לבטלה, מכיוון שהליכתו בדרך הגויים מפקיעה ממנו את שמו יתברך ושם ה' כבר לא נתון בו, לכן מברכים "ברוך שלא עשני גוי", כדי שלא תהא ברכה לבטלה.

וכן הדבר לגבי אברהם אבינו, הקב"ה מבטיח לו כבוד ושררה שאינם בבחינת דבר שלילי שריח רע נודף מהם. אלא מבטיח לו שבזה שילך בדרך ה' יתברך, כבודו של ה' ימלא בעולם, וממילא גם כבודו של אברהם. וזאת משום שאברהם נושא את שמו של ה' בשמו הפרטי, כפי שמצינו שהאות ה"א נוספה לשמו אברהם, והוא קרוי אברהם. זאת אומרת שמדובר בכבוד כתוצאה מכבוד שמים, ולא כבוד המביא גאווה ללב.

ולגבי השאלה השנייה, מה היה הניסיון בדבר, יש להשיב שהקושי היה נעוץ בכך שאברהם היה צריך להגדיל ולהאדיר את שמו של הקב"ה, על אף ולמרות כל המכשולים שבדרך. אברהם אומר - מי אני, מנין לי הכוחות לעשות זאת, הרי אני עפר ואפר, ואם כן מנין לי העוז והתעצמות למלאות תפקיד זה בשלמות. ובזה למעשה ניסה הקב"ה את אברהם, לראות כיצד ימלא את השליחות המוטלת עליו, והיא - הפצת כבוד ה' בעולם

חזק וברוך

על מידות שבין אדם לחברו

ביריעה הקודמת ראינו שעל ידי אהבת איש לאחיו - יכולים אנו לזכות וליטול חלק בבנינו העתידי של בית המקדש ובגאולה לה אנו מצפים מידי יום ביומו. גם אם אין אנו עושים כל שביכולתנו בכדי לזכות ל"בעתה אחישנה" - לא נוכל לרחוץ ידינו בניקיון ולטעון כי עשינו די בתפילותינו אשר התפללנו על בנין ירושלים וצמיחת משיח צדקנו.

עתה, הבה נתבונן אף יותר:

נתאר לעצמנו, כי כשנעלה לפני בית דין של מעלה והקטגור ישטח את חובותינו - הוא יטען לא פחות ולא יותר מאשר שאנו מנעו ועיכבו את הגאולה. הוא אפילו יגדיל לעשות, ויאמר כי אלמלא מעשינו שלנו - אפשר שבית המקדש כבר היה נבנה ומשיח צדקנו היה ממחר לגאול אותנו זה מכבר...

האם יכולים אנו לתאר לעצמנו איזו בושה זו תהיה? איזו כלימה תכסה את פנינו? אוי לה לאותה בושה ואבוי לה לאותה כלימה!

אולם כמובן, אנו לא נקבל את הדברים כמות שהם... אנו נבקש להבין: כיצד יתכן הדבר? איך יכול להיות שאנו, יראים ושלמים, אשר שפכנו דמעות כמים על בנין ירושלים ועל הגאולה הקרובה, מאשמים בהאשמה כה חמורה? ואילו הקטגור?

הוא יסכים עם כל מלה שאמרנו... הוא יודה בכך ששמרנו תורה ומצוות בדקדוק, ואפילו יאשר כי התפללנו מקירות הלב על גאלת עם ישראל... ובכל זאת, הוא יוסיף ויטען כי בגללנו התעכבה והוחמצה הגאולה, וזאת מאחר שאהבת איש לאחיו נעדרה מלבנו, ואת מקומה תפסה השנאה והמחלוקת... "חסרונה של האחוה, מעוט האהבה וריבוי המחלוקת שנגרם בעטיכם - מנע ועכב את הגאולה!" יכריז הקטגור, ובית דין של מעלה יפסקו שהצדק עמו!!! האם זה יתכן?

בהחלט... הבה נטה אזן לדבריו של בעל ה"פלא יועץ" (ערך שנאה), שכתב: "גדל רעת השנאה אשר גרמה חרבן בית קדשנו ותפארתנו, וכל שאין אנו נטהרים מחטא זה - אי אפשר להיגאל, כמו שאמרו רז"ל: אמר הקדוש ברוך הוא: אתם גרמתם לי שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי על ידי שנאת חנם, בקשו שלום ואתם נגאלים - שנאמר: 'שאלו שלום ירושלים'". הרי לנו מפרש, כי כל זמן שיש שנאה בכלל ישראל, והאהבה נעדרת - אי אפשר להיגאל!

ובכן, מה נאמר ומה נשיב, כאשר יטענו כלפינו מן השמים, כי בשנאה ששררה בינינו לבין רעינו, מנענו את בנין בית המקדש ואת הגאולה העתידית? הלא כל מלה תהא נכונה ומדויקת, וההאשמה אמיתית ומבוססת!

על נקודה זו כבר עמד רבנו ה"חפץ חיים" בספרו "אהבת ישראל", וכתב, ז"ל: "והנה אנו מתפללים בתפילותינו ובקשותינו ובפרט בתפלות המוספין לבנין בית המקדש, ומצפים אנו על זה בכל יום ויום, ואין אנו מתבוננים על עיקר העיכוב של בנין בית המקדש. ומה אם היה בכח העוון המר הזה של שנאת חנם להחריב את בית מקדשנו, אע"פ שהיו אצלם תורה וגמילות חסדים, כל שכן וכל שכן שיש בכוחו לגרם שלא יבנה בימינו אם לא נחזק את עצמנו בכל כוחנו לסור מעוון זה ולהעביר את השנאה הטמונה בלבנו".

דבריו של הכהן הגדול מראדין, נוקבים מאין כמותם: אנו מתפללים על בנין בית המקדש, אנו מצפים לקוממות ירושלים מחרבותיה, אולם אנו לא נותנים את דעתנו לכך שבאותה שעה עצמה אנו גורמים במעשינו לעכב את הגאולה! כי אם בכוחו של חטא השנאה די היה כדי להחריב את בית המקדש, על אחת כמה וכמה שבכוחו לעכב את בנינו המחודש!

מתורתו של אליהו הנביא זכור לטוב

שאתה יכול לתלות ברשעים, תלהו עליהם. וכי מה טיבו של אדם שמתכוין ועושה מריבה על מי שאמר והיה העולם, אלא בא הכתוב ללמדך שכל מי שעושה מריבה על מי שאמר והיה העולם, שנאמר עושה מריבה על מי שאמר והיה העולם, שנאמר (במדבר כ"ו) "הוא דתן ואבירם קריאי העדה אשר הצו על משה ועל אהרן בעדת קרח בהצותם על ה'". ולפי שהיו יודעין דתן ואבירם במשה ואהרן שכשרים הן ובני עולם הבא הן, והן עמדו עליהן להרגן בלשונם, וכן יודעים דואג ואחיתופל בדוד מלך ישראל שכשר הוא ובן עוה"ב הוא, והם עמדו עליו להרגו בלשונם. לכן נאמר עליהן (תהלים י"ב) "כרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדולות", לפי שהיא העבירה הגדולה.

ברוך המקום ברוך הוא שאין לפניו משוא פנים כשם שחלקו לו כבוד לאחיתופל וקראו לו יועץ, שנאמר (שמואל ב, ט"ז) "ועצת אחיתופל אשר יעץ בימים ההם כאשר ישאל בדבר הא-להים", וכשם שחלקו לו כבוד לדואג האדומי וקראו לו גבור, שנאמר (תהלים נ"ב) "מה תתהלל ברעה הגבור", כמו כן לפי גודל כבודם כן הוא גודל פורענותם, לכן כתיב בתריה (שם) "הוות תחשוב לשונך כתער מלוטש עושה רמיה וגו' גם אל יתצך לנצח יחתך ויסחך מאהל ושרשך מארץ חיים סלה". גם אל יתצך לנצח, בין בעולם הזה בין בימות בן דוד ובין בעוה"ב. יחתך ויסחך מאהל, זה בית המדרש, ואמרו חכמים שכך אמר דוד אף שיחתן לא תיזכר בבית המדרש. ושרשך מארץ חיים סלה, זהו העולם הבא, שהצדיקים חיים וקיימים בה לעולם ולעולמי עולמים.

שתי מידות של צדיקים ושתי מידות של רשעים. שתי מידות של צדיקים כיצד? צא ולמד מן משה ואהרן שנתכוונו ועשו שלום בין ישראל לאביהם שבשמים ובין ישראל לתלמיד חכם לעם הארץ ובין חכם לחכם ובין אדם לחברו ובין איש לאשתו, ומתוך דרכיהם הטובים נקבע להם שם טוב ולבניהם ולבני בניהם עד סוף כל הדורות, שנאמר (שמות ו) "הוא אהרן ומשה".

שתי מידות של רשעים כיצד? צא ולמד מן דתן ואבירם הרשעים שנתכוונו ועשו מחלוקת בין ישראל לאביהם שבשמים ובין ישראל עם הארץ לתלמיד חכם ובין חכם לחכם ובין אדם לחברו ובין איש לאשתו, ומתוך דרכיהם הרעים נקבע שם רע להם ולבניהם ולבני בניהם עד סוף כל הדורות, שנאמר (במדבר כ"ו) "הוא דתן ואבירם".

דבר אחר, מה היה צריך לומר "הוא דתן ואבירם"? אלא הן הם שאמרו למשה במצרים (שמות ב) "מי שמך לאיש שר ושופט עלינו". הוא דתן ואבירם שאמרו לו למשה במצרים "ירא ה' עליכם וישפט אשר הבאשתם את ריחנו בעיני פרעה" שנאמר (שם ה) "ויפגעו את משה ואת אהרן נצבים לקראתם", ולהלן הוא אומר "ודתן ואבירם יצאו נצבים" (במדבר ט"ז). נאמר כאן נצבים ונאמר להלן נצבים, מה נצבים האמור להלן הם דתן ואבירם אף נצבים האמור כאן הם דתן ואבירם.

הוא דתן ואבירם שהותירו מן המן, שנאמר (שמות ט"ז) "ויותירו אנשים ממנו עד בוקר", ולהלן הוא אומר (שם ב) "והנה שני אנשים עברים נצים", מה אנשים האמור להלן הם דתן ואבירם - אף אנשים האמור כאן דתן ואבירם. מכאן אמרו כל מה

דבר אחר, לא תלך רכיל בעמיק, שלא תהא רך בפין וקשה בלבבך.

דבר אחר, מה רוכל זה יש עמו מאה מיני בשמים, אף כל חכם וחכם מישראל יש בו כמה מאות דברי תורה לאמיתו, יש בלבבו מאה מחשבות של מקרא, ומאה של משנה ומאה מיני תשובות של תלמוד, שנאמר (שיר השירים ג) "מי זאת עולה מן המדבר" וגו' מכל אבקת וכול. והם כמשה ואהרן וכל הדומין להם.

וכיוצא בהן אתה אומר אצל רשעים כמו דתן ואבירם הרשעים, שנתכוון כל אחד ואחד מהן לעשות מריבה עם חבריהם, ויש בהם מאה מחשבות של גזל, ומאה של עריות ומאה של שפיכות דמים, שנאמר (משלי י"ח) "לתאוה יבקש נפרד" וגו', מפני שמספרין לשון הרע בארץ ועלה כנגד כסא הכבוד, שנאמר (תהלים ע"ג) "שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ". מפני מה, מפני שמזכירין בה ועוברין עליה.

דבר אחר, לא תלך רכיל בעמך; ארבע מידות יש באותו מקרא,

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

בנו המפורסם של הצדיק רבי הדאן זיע"א, הוא הצדיק המקובל רבי חיים פינטו 'הקטן' זיע"א, אשר נולד בשנת תרכ"ה לפ"ק. הוא לא קבע את מגוריו בעיר מוגאדור, ובארבע שנותיו האחרונות עבר לגור בעיר קזבלנקה, שם היתה עיקר פעילותו ומשם נתפרסם מסוף העולם ועד סופו בצדקתו. העיר קזבלנקה, בה היתה קהילה יהודית פורחת, קיבלה את רבי חיים פינטו השני בכבוד ובהדר. גדולי העיר, חכמייה וגאוניה רחשו לרבי חיים זיע"א הערכה רבה, עד שהקהילה רכשה עבורו ועבור בני ביתו דירה מרווחת.

עד מהרה התפרסם שמו של רבי חיים זיע"א והלך לפניו צדיק ופועל ישועות, ובעקבות זאת פקדו את ביתו מאות ואלפים אשר באו לקבל ממנו ברכה או ישועה, בזכות צדקותו הגדולה. הוא גם יצר קשר עם עניים והיה כאחד מהם, ואף נתן להם להרגיש כי לא אשמתם היא עצם היותם עניים. בד בבד עם זאת לא חדל מלבוא בדרשות אל העשירים ושועי הארץ כי יעשו יותר למען אחיהם הדלים, הנתונים במצוקה כלכלית.

רבי חיים פינטו השני זיע"א, חי את חייו בפשטות ובצניעות יתירה. הוא התלבש כאדם עני והרבה להסתובב בין העניים. ממנהגו זה שינה רק בשבתות וימים טובים, בהם התלבש בהוד והדר, לכבוד שבת ויום טוב.

לצד זאת, דאג רבי חיים זיע"א לעניים גם מן הבחינה הרוחנית. יעיד על כך המעשה הבא:

באחת משנות הרעב אשר פקדו את המדינה וגרמו למצוקה כלכלית, ביקש רבי חיים מוזגותו הרבנית ע"ה, שתוריד את כל כסווי המזרונים הממיטות שבבית ותהפוך אותם למלבושים. את הבגדים הללו - הסביר - יש לתת לנשים עניות אשר לבושם בלה מעליהן.

למעשה, רבים היו פוקדים את ביתו של רבי חיים פינטו (השני) זיע"א לתפילה ולברכה. אלו מבניהם אשר נושעו לאחר שרבי חיים זיע"א בירך אותם, חזרו אל ביתו כדי להודות לו על כך. אבל רבי חיים מיד היה מעמיד דברים על דיוקם ואומר להם בפשטות, להודות רק לבורא עולם.

רבי חיים זיע"א הרבה לדאוג למען העניים והנוקדים שבעירו. סדר יומו היה קבוע מידי יום בימו. מדי בוקר, לאחר התפילה, היה יוצא לפקוד את קבר סבו, הצדיק המקובל רבי חיים הגדול זיע"א, בבית העלמין הישן, אשר תמיד היה מזכיר את שמו בשעה שהיה מברך אנשים. וכך היה אומר למתברכים: "זכות כ"ק אבא זקני זיע"א תגן בעדכם".

לאחר מכן היה יוצא לבית העלמין החדש, שם היה משתטח על קבר אביו הצדיק הקדוש רבי יהודה (הדאן) זצ"ל, ומשם היה חוזר לעיר כשמגמת פניו אל החנויות כדי לרכוש מצרכים לעניי העיר.

תחנתו הבאה היתה בשער העיר. שם היה עומד במשך כמה שעות וממתין לעוברים ושבים, או לאורחים שהגיעו מחוץ לעיר, כדי לעסוק במצות הצדקה. רבי חיים היה מבקש מהם שיתרמו מהונם עבור עניי העיר, ובכך יקיימו מצות "מתן בסתר"; הנותנים לא יידעו למי מגיע הכסף, והעניים לא יתיישו ליטול את העזרה מהצדיק, המשמש כשליח מצוה.

היהודים שעברו במקום ידעו, כי רבי חיים פינטו זיע"א התברך ביכולת מופלאה לומר לכל אחד ואחד את סכום הכסף המדויק שצדור לו באמתחתו. בשל כך הם לא נמנעו ולא התחמקו ממנו ותרמו לו איש איש כפי יכולתו.

והיו גם אנשים שתרמו לו כפי הסכום אשר נקב להם מראש. שמעתי מפי איש אמת, שאנשים היו 'מחפשים' את רבי חיים זיע"א, או שעברו לידו בכוונה תחילה, בכדי שהוא יבקש מהם סכום מסוים לצדקה. וכן ידעו והאמינו, שאם רבי חיים ידרוש מהם כסף והם יתנו לו, הרי זו סגולה להצלחה ועבור עליהם יום טוב מכל הבחינות.

כעבור מספר שעות, היה הצדיק רבי חיים זיע"א סופר את הכסף ומבקש ממשמשו שיגש אל החנויות מהן קנו מוצרים, וישלם לבעליהן את המגיע להם. לאחר מכן, היה פוקד על השמש לגשת לאשה פלונית, או לאיש אלמוני, לזאת להביא בשר ופת, ולזה להביא פירות וירקות. וכך חילק את כל המזון בין הנצרכים,

ומנע חרפת רעב מעניי העיר.